

труднощі в контактах з іншими людьми на емоційному рівні, відсутня емпатія, властивий егоцентризм.

Загурський Олександр Богданович, доцент кафедри гуманітарних і фундаментальних дисциплін Тернопільського національного економічного університету, кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОНСАЛТИНГУ В УКРАЇНІ

Нині в Україні працює понад 300 національних консалтингових фірм, з яких 42 % надають послуги виключно з управлінського консультування, відкриті представництва провідних консалтингових фірм, що є лідерами консультаційного бізнесу. Серед українських організацій, які вважаються консалтинговими, 42 % здійснюють тільки консультування, 30 % – присвячують консультуванню лише 80 % загального обсягу продажу.

На податковому та юридичному консалтингу зосереджені 30 % українського консалтингового ринку. Бажання досягнути прозорості та достовірності інформаційної підтримки для прийняття рішень зумовило вагомий попит на інформаційний консалтинг, якому на українському ринку консалтингових послуг належить 21 %. Окрім того, з боку українських компаній помітно зростає попит на фінансове і стратегічне консультування, які становлять 17 % та 13 % українського ринку консалтингу відповідно. Потреба вітчизняних підприємств у підвищенні своєї продуктивності змусила їх залучати консультантів з питань керування персоналом та операційним менеджментом (11 % і 8 % відповідно у структурі консалтингових послуг України) [1, с. 115].

Значна кількість вітчизняних консалтингових фірм знаходяться на такому етапі розвитку, коли вони спроможні самостійно визначити власну компетенцію, спеціалізацію, потреби клієнтів. Останнім часом з'являються консалтингові фірми, які розробили свою методологію роботи, володіють унікальними консалтинговими технологіями, створили нові

підходи і методи розв'язання управлінських проблем, що характерні саме для українського бізнесу.

Порівняно з підприємствами розвинутих країн, які часто співпрацюють з консультантами, що надають послуги з питань управління та комерційної діяльності, вітчизняні підприємства аналогічні послуги використовують нечасто. Відчутною є недовіра українських підприємств до цієї інфраструктурної складової ринку.

На відміну від поширеного в розвинутих країнах планомірного співробітництва з консультантами, що здійснюють обслуговування, в Україні їх залучають епізодично. Зазначене пов'язано з тим, що переважна більшість підприємств, фірм і компаній звертаються за консультаційною допомогою в критичних ситуаціях, коли власними зусиллями не можна розв'язати проблеми. Брак статистичної інформації та охорони комерційних інтересів не дають змоги в грошовому еквіваленті оцінити консалтинговий бізнес з позицій його прибутковості та фінансової привабливості.

Науковець Н. С. Питуляк вважає, що одним з пріоритетних заходів є реєстрація в державному класифікаторі такого виду економічної діяльності, як консалтинг. Це забезпечить отримання об'єктивної, правдивої інформації стосовно кількісних параметрів і тенденцій розвитку консалтингових послуг в Україні. Крім того, можна запропонувати такі заходи для подальшого розвитку консалтингових послуг на українському ринку:

- створення об'єднань професійних консультантів, які допоможуть послабити залежність вітчизняних підприємств від послуг закордонних експертів; адаптація інновацій у сфері управління до змінних умов українського законодавства (це стосується місцевих професіональних консультантів);

- зменшення кількості залучень закордонних експертів, що знизить ціну консультаційних послуг в країні і забезпечить їх доступність; запровадження систем професійної освіти для підготовки консультантів, вільний доступ до професійної літератури; розроблення заходів для підвищення популярності професії консультанта;

– забезпечення ефективного нормативно-правового підґрунтя; підвищення якості консалтингових послуг в Україні за допомогою фахівців у галузях науки та промисловості;

– адаптування зарубіжного досвіду до умов вітчизняної економіки [2, с. 118].

В українському законодавстві немає ні визначення терміна «консалтинг», ні чіткої класифікації консалтингових послуг. А от слово «консалтинг» (англ. *consulting* – консультивання) широко вживають в українському діловому мовленні.

Таким чином, у сучасному цивільному законодавстві України не передбачено категорію консультаційних послуг, які є об'єктом правового регулювання. Розроблення правових засад консалтингового бізнесу в Україні знаходиться на початковій стадії. У нашій країні відсутнє належне правове регулювання консультаційних послуг, не розроблено конкретизованих вимог до змісту консультацій. Це негативно позначається на якості консультаційних послуг. У національній науці цивільного та господарського права консультаційні послуги відносять або до господарського договору про надання консультаційних послуг, або до управлінського консультивання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козаченко С. В. Консалтинг у сучасній ринковій економіці / С. В. Козаченко, В. Е. Новицький, О. С. Довгий. – Київ : Арістей, 2006. – 380 с.

2. Питуляк Н. С. Особливості розвитку консалтингових послуг в Україні / Н. С. Питуляк, В. Ю. Баховко, Ю. О. Чапран // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2015. – Вип. 1 (3). – С. 115–119.

Землянська Олена Володимирівна,
професор Харківського національного
університету внутрішніх справ, доктор
психологічних наук, професор

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК КОМПЛЕКСНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В ПРАВОВОМУ ПОЛІ